

Crítiques

autors internacionals

Intel·ligible, interessant, intel·ligent

Explica Julian Barnes que el mètode literari del popular escriptor Arthur Conan Doyle –el segon autor anglès més popular del seu temps, després de Rudyard Kipling– es basava en aquest triple requisit: ser intel·ligible, ser interessant i ser intel·ligent. Els tres adjectius poden aplicar-se també a aquesta novel·la, que recorda, en alguns aspectes, la recerca flaubertiana del professor Braittwaite en l'esplèndida *El lloro de Flaubert* (1984). Per la recreació d'aspectes reals d'una vida –d'una vida famosa, com la de Conan Doyle–, l'obra pot dur a la memòria la recent rememoració de Henry James en *The Master: Retrato del novelista adulto*, de Colm Tóibín.

Abans de llegir la novel·la no estaria de més que el lector agafés el retrat de Conan Doyle que Javier Marías presentava en el seu *Vidas escritas*. Aquí ja hi havia, en síntesi, alguns dels moments crucials d'una vida que Barnes desenvolupa més extensament amb la seva prosa segura i elegant: la fama del personatge, la seva afició pels esports, la resurrecció de Sherlock Holmes (que havia fet estimbar per una cascada), la seva idea de l'honor, la relació estretíssima amb sa mare, l'abnegació de la primera dona (malalta de tisi), l'enamorament rotund de la segona, el sentiment de culpa, l'obsessió per defensar els desfavorits de la societat i els seus últims anys una mica excessius, abraçant, com un autèntic apòstol, l'espiritisme –uns anys, per cert, descrits de manera magistral en aquest llibre.

Arthur i George explica la història, en paral·lel, d'un home famós i d'un mig pària de l'Anglaterra de final del XIX i començament del XX (mig pària i parsi del tot). George Edalji és acusat de la mutilació d'un cavall, que ha aparegut mort a prop del seu poble, a l'Anglaterra profunda, com també de l'amenaça de mort adreçada a un convidat. Les proves –o el que es presenta com a tal– són d'allò més borroses i concretes, i salta a la vista que, en tota aquesta campanya de denigració del personatge –el seu

pare, a més, és rector de l'Església anglicana–, hi pesa molt el color fosc de la pell del noi. Finalment, George Edalji –que ha aconseguit llicenciar-se en dret– serà condemnat a set anys de presó i treballs forçats. Per acabar-ho d'adobar, entre reixes haurà de trenar cànem per fer morrals de cavall i pelar cocos per fabricar matalassos.

Mig per atzar, Conan Doyle, que va emular no poques vegades el seu cèlebre Sherlock Holmes en missions detectivesques, té coneixement del cas Edalji, que, en petit, presenta no poques concomitàncies amb l'afer Dreyfus que va sacsejar la França de la primera desena de segle. Conan Doyle decideix començar a investigar pel seu compte, acompanyat del seu Watson particular (l'entranyable senyor Wood), perquè està convençut de la innocència del xicot. A més, pretén restablir la seva honorabilitat i aconseguir una paga substancial en concepte de danys i perjudicis pels tres anys llargs que s'ha hagut de passar a la presó. Aquesta és la matèria argumental de la novel·la.

L'existència d'Arthur és regalada, per bé que compta amb alguns aspectes més foscos (com és ara mantenir-se al peu del canó, durant tretze anys, al costat de la dona legítima, molt malalta, tot i estar enamorat de Jean Leckie). Barnes, que també ens ha regalat algun llibre fallit, torna a mostrar-se com un narrador competent, de la gamma alta, en aquesta immersió narrativa en les circumstàncies de dos anglesos no oficials: l'un, parsi. L'altre, tot i ser el prototipus perfecte de l'anglès, escocès de sang irlandesa. I en l'itinerari d'una vida i l'altra, detalls d'aquells que l'anglès deu haver après, posem, de Flaubert: les mans de Jean Leckie damunt una tetera freda o la silueta d'un gat furtiu que recorda a Arthur –que en aquell moment sopa amb la seva amant– la seva dona Touie. Intel·ligible, interessant i intel·ligent. I ben traduïda, a quatre mans, per Torrescasana i Puntí.

**Julian Barnes
Arthur i
Georges**
Angle i
Anagrama.
Barcelona, 2007
Traducció
d'Albert
Torrescasana
i Joan Puntí

Jordi
Llavina